

Vraag:

Ik las in Deut 22:11 "Gij zult u niet kleden met een kleed van tweeërlei stof, wol en linnen tezamen". In Lev 19:19 staat het nog algemener geformuleerd, namelijk "een kleed, uit tweeërlei stof vervaardigt, zult gij niet dragen". Betekent dit dat wij geen kleding mogen dragen dat uit verschillende stoffen bestaat, zoals letterlijk staat in Lev 19:19 of gaat het alleen om een kleed en om wol en linnen zoals in Deut 22:11 staat?

Antwoord:

bedankt voor uw mailtje met de vraag hoe het nu precies zit met het verbod op kleding van gemengde stoffen. Wel, nog steeds zijn de meningen hierover sterk verdeeld. Orthodoxe christenen kunnen zich meer vinden in de algemenere formulering van Lev. 19:19 en zijn dikwijls van mening dat gelovigen helemaal geen kleding mogen dragen die uit verschillende stoffen bestaat, om door middel van deze wet tegen van vermenging te kennen te geven hoe zorgvuldig zij zich van vermenging met de wereld moeten onthouden, of van wereldse gebruiken met G'ds inzettingen te vermengen. Orthodoxe Joden daarentegen zijn doorgaans van mening dat het letterlijk alleen gaat om kleding van wol en linnen tezamen zoals in Deut 22:11 staat. De rabbijnen verwijzen hiervoor naar Genesis 4:4. Zij zeggen, dat Kain, die van de opbrengst van het land offerde, vlas offerde, waarvan linnen gemaakt wordt. Abel offerde schapen, die wol leveren. Volgens de rabbijnen wil Adonai niet, dat er hierna ooit nog een vermenging zou komen van dat wat van Abel is en dat wat van Kain is. In de praktijk van het Joodse leven betekent dit, dat vermenging van wol en linnen in hun kleding voor altijd verboden is. Voor beide opvattingen valt er iets te zeggen. Persoonlijk ben ook ik van mening dat we de aanwijzing wol en linnen letterlijk moeten nemen. In beide opvattingen zien wij weliswaar de diepere symboliek terug dat de Eeuwige door het verbod op vermenging een onderscheid maakt tussen gewijd en ongewijd, tussen heilig en alledaags, tussen rein en onrein, tussen goed en slecht, maar in de letterlijke toepassing van Deut 22:11 zien we echter een nog diepere betekenis dan in de algemener geformuleerde toepassing van Lev. 19:19. Wij moeten namelijk niet vergeten dat het verbod op vermenging deel uitmaakt van de Parasha Q'dusha, hetgeen 'heiliging' betekent. Dit verbod is een onderdeel van het heiligingsproces der Israëlieten na de uittocht uit het heidense Egypte. De Israëlieten moesten leren om alle heidense gewoonten en invloeden uit hun leven weg te doen. Daar hoorde ook de kleding bij die gemaakt was door de vermenging van stoffen uit het dieren- en plantenrijk! Wol is immers afkomstig van schapen, terwijl linnen uit vlas gemaakt een plantaardig product is. In oeroude tijden pleegden afgodendienaars in die regio stoffen uit dieren- en plantenrijk in hun kleding te vermengen om op grond van deze vermenging de dragers van deze kleding magische krachten toe te kennen en boze geesten te bezweren. Daarom moesten de Israëlieten zich ook in hun kleding van de heidense volken onderscheiden. Bovendien waren de mensen in die tijd ervan overtuigd, dat alle dieren- en plantensoorten een eigen 'levensziel' hadden en dat door vermenging van twee 'levenszielen' schade kon ontstaan. Dus nog een extra argument voor het verbod op het dragen van kleding uit gemengde plantaardige en dierlijke stoffen. Niet eens zo gek. Wij weten, dat elke afzonderlijke levensvorm zijn eigen Desoxyneribezuur heeft, (DNA. A= ACID= zuur). Op iets ander vlak ligt de tegenwoordige idee, dat verwijdering van DNA- bestanddelen uit de ene soort en het inbrengen daar van in een andere soort, (genenmanipulatie), ongewenste gevolgen kan hebben, wat nog best eens zo kan zijn ook. En dan is er ook nog een derde reden, een meer praktische reden om te veronderstellen dat het verbod letterlijk gericht is tegen het gebruik van zowel wol als linnen in een en hetzelfde kledingstuk: aangezien wol veel sterker krimpt dan linnen zou een dergelijke combinatie tot een ondeugdelijk product leiden. Ook dit argument vind ik wel iets hebben, want evenals met de spijswetten denk ik dat Adonai ook in dit geval geestelijke en praktische redenen combineert, want Hij weet wat goed is voor ons en wat schadelijk voor ons kan zijn. Ik hoop dat ik u hiermee iets verder kon helpen.

Met vriendelijke groet,
Werner Stauder